

COLEXIO PÚBLICO DE BUEU

O CANDIL

Abril 1997

Nº 12

BUEU NA POESÍA

Os alumnos e mestres do Colexio Público de Bueu, poñemos nas súas mans parte da poesía que puidemos recompilar que ten a Bueu e o seu pobo como punto de mira xa que pensamos que a poesía pode ser un dos camiños, quizais máis preto do corazón, polos que facer unha presentación do noso entorno.

Os poemas están, case que na totalidade, tal e como chegaron a nós pola prensa, libros ou outros medios.

Quixeramos desde aquí dar as gracias a tódolos poetas que fixeron posible este número de 'O Candil' e animarvos a que vos acheguedes as súas obras (moitas están editadas) para así poder disfrutar dos praceres da poesía.

Estamos seguros de que algunhas outras poetisas e poetas deberían estar aquí nomeados; mais por descoñecemento noso da súa obra ou porque a que coñecemos non fai referencia a Bueu, é polo que non se atopan. Para todos eles diremos que no futuro procuraremos non esquecernos, sobre todo, cando saian as revistas que traten monografías ou as obras xerais dos nosos poetas, escritores e artistas en xeral. Trataremos de alternar a poesía coa narrativa, contos, novela curta,... Todo o que teña sentido para dar a coñecer as facetas do noso entorno e as súas persoas saíran coa luz de 'O Candil'.

As biografías están obtidas, segundo os casos, dos libros editados, dos mesmos autores ou do arquivo propio.

***Palabras que a ritmo de sentimento
cicelas raíces e paisaxes ignoradas
que se mesturan con infancia de ilusións
e con velleces de lembranzas desexadas.***

Coordina: Arturo Sánchez Cidrás
Colaboran: Benito Fernández Alonso
X. Manuel Cerviño Meira e Xosé L. Fdez. Aldegunde
Patrocina: Dirección Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia
Dep. Legal: PO-2-96
ISSN : 1137-1994

CANCIONEIRO DE NUNO TREZ¹

CANTIGA 1

Des quando vos fostes d'aquí,
meu amigo, sen meu prazer,
ouv'eu tan gram coyta des i,
qual vos ora quero dizer:

Que non fizeram des enton
os meus olhos se chorar non,
nen ar quis o meu corazón
que fizesen se chorar non.

E, des que m'eu sen vós achei,
sol non me soubi conselhar
e mui triste por en fiquei:
e con coita grand'e pesar

Que non faeeron des enton
os meus olhos se chorar non,
nen ar quis o meu corazón
que fizesen se chorar non .

E fui eu fazer oraçon
a San Clemenç'e non vos vi
e ben des aquela sazón
meu amig' , avêo-m'assi:

Que non fizeram des enton
os meus olhos se chorar non,
nen ar quis o meu corazón
que fizesen se chorar non.

Cancioneiro da Vaticana nº 805

Meu amigo, desde que vos fostes de aquí sen o meu consentimento, tiven eu tan gran sufrimento de amor cal agora che vou relatar: que non fixeron os meus ollos desde entón senón chorar nin tampouco quixo o meu corazón que fixesen outra.

E desde que eu me achei sen ti, desacompañada non me souben aconsellar e por iso moi triste fiquei, e con sufrimento de amor grande e pesar: que non fixeron os meus ollos desde entón senón chorar nin tampouco quixo o meu corazón que fixesen outra.

E fun eu a San Clemenzo a rezar, e non te vin, e é ben certo que desde aquel momento, atópome así: o que non fixeron os meus ollos desde senón chorar nin tampouco quixo o meu corazón que fixesen outra.

CANTIGA 2

San Clemenço do mar,
se mi d'el non vingar,
non dormirei.

San Clemenço senhor,
se vingada non fôr,
non dormirei.

[Se mi d'el non vingar
do fals'e desleal
non dormirei.]

Se vingada non fôr
do fals'e traedor,
non dormirei.

Cancioneiro da Vaticana nº 806

*(San Clemenzo do Mar, mentres eu non me vingue del, non dormirei.
San Clemenzo señor, mentres non sexa vingada, non dormirei.
[Mentres eu non me vingue del, do falso e desleal, non dormirei]
Mentres non sexa vingada, do falso e traedor, non dormirei.*

CANTIGA 3

Non vou eu a San Clemenço
 orar e faço gram razon,
 ca el non ni tolhe a coita
 que trago no meu corazón,
 nen me aduz o meu amigo,
 pero lho rogu'e lho digo.
 Non vou eu a San Clemenço,
 nen el non se nembra de mi,
 nen me aduz o meu amigo,
 que sempr'amei, des que o vi,
 nen me aduz o meu amigo,
 pero lho rogu'e lho digo.
 Ga, se el m[e] adusessse
 que me faz penad'andar,
 nunca tantos estadaes:
 arderan ant'o seu altar,
 nen me aduz o meu amigo,
 pero lho rogu'e lho digo.

Ga, se el m[e] adusessse
 o por que eu moiro d'amor
 nunca tantos estadaes
 arderan ant'o meu senhor,
 nen me aduz o meu amigo,
 pero lho rogu'e lho digo.
 Pois eu e[n] mia vontade
 de o non veer son ben fis;
 que porrei par caridade
 ant'el candeas de Paris?
 nen me aduz o meu amigo,
 pero lho rogu'e lho digo.
 En mi tolher meu amigo
 filhou comigo perfia,
 per end'ardera, vos digo,
 ant'el lume de bogia,
 nen me aduz o meu amigo,
 pero lho rogu'e lho digo.

Cancioneiro da Vaticana nº 807

Eu non vou orar a San Clemenço e teño un gran motivo, que el non me cura o meu sufrimento da amor, que traio no meu corazón, non me trae ó meu amigo aínda que llo rogo e llo digo.

Eu non vou a San Clemenço porque non se lembra de min, non me trae ó meu amigo, que sempre ameí desde que o vin, non me trae ó meu amigo aínda que llo rogo e llo digo.

Que se el me trouxese ó que me fai andar penada, nunca tantos cirios arderan ante o seu altar, non me trae ó meu amigo aínda que llo rogo e llo digo.

Que se el me trouxese a aquel por quen eu morro da amor, nunca tantos cirios arderan ante omeu señor, non me trae ó meu amigo aínda que llo rogo e llo digo

Canto a min, son ben fixa na miña vontade de non ir ó santuario [non o ver]; ¿que poría eu en agradecemento ante el [senón] cirios de París?, non me trae ó meu amigo aínda que llo rogo e llo digo.

Teimou comigo acerca de traerme o meu amigo, dígovos, apor iso, que arderá ante el lume de buxía [lume de peor calidade], non me trae ó meu amigo aínda que llo rogo e llo digo.

CANTIGA 4

Estava-m'en San Clemenço, u fôra fazer oraçón,
 e disse-mi o mandadeiro, que mi prouge de coraçón,
 "agorra verra 'qui voss'amigo"
 Estave-m'en San Clemenço, u fôra candeas queimar,
 e disse-mi o mandadeiro: "Fremosa de bon semelhar",
 "agorra verra 'qui voss'amigo"
 Estava-m'en San Clemenço, u fôra oraçón fazer,
 e disse-mi o mandadeiro "Fremosa de bon parecer"
 "agorra verra 'qui voss'amigo"
 E disse-mi o mandadeiro, que mi prouge de coraçón,
 porque viu que mi prazia, ar disse-m'outra vez enton
 "agorra verra 'qui voss'amigo"
 E disse-mi o mandadeiro, que mi prouge de coraçón,
 porque viu que mi prazia, ar começou-[m] a falar:
 "agorra verra 'qui voss'amigo"
 E disse-mi o mandadeiro, "Fremosa de bon parecer";
 porque viu que mi prazia, ar começou-[m] a dizer
 "agorra verra 'qui voss'amigo"

Cancioneiro da Vaticana nº 808

Estaba eu en San Clemenzo, a onde fora facer oración e díxome o recadeiro dándome pracer ó corazón: agora virá aquí o teu amigo.

Estaba en San Clemenzo, a onde fora queimar cirios e díxome o recadeiro: "-Fermosa de bon semellar, agora virá aquí o teu amigo".

Estaba en San Clemenzo, a onde fora facer oración, e díxome o recadeiro: "-Fermosa de bon parecer, agora virá aquí o teu amigo".

E díxome o recadeiro dándome pracer ó corazón, porque viu que me pracia, novamente comezoume a falar: "agora virá aquí o teu amigo".

E díxome o recadeiro: "-Fermosa de bon semellar", porque viu que me pracia, novamente comezoume a falar: "agora virá aquí o teu amigo".

E díxome o recadeiro: "-Fermosa de bon parecer", porque viu que me pracia, novamente comezoume a dicir: "agora virá aquí o teu amigo".

CANCIONEIRO DE JOHAM DE CANGAS²

CANTIGA 1

En San Mamed'u sabedes
que viste-lo meu amigo
oj'ouver'a seer migo;
mia madre, fé que deveades,
leixedes-mi-o ir veer.
O que vistes esse dia
andar por mi mui coitado
chegou-m'ora seu mandado;
madre, por Santa Maria
leixedes-mi-o ir veer.

Pois el foi d'atal ventura
que sofreu ta muito mal
por min e ren moi lhi val,
mia madre, e por mesura
leixedes-mi-o ir veer.
Eu serei por el coitada,
pois el é por mi coitado;
se de deus ajades grado,
madre ben aventurada.
leixedes-mi-o ir veer.

Cancioneiro da Vaticana nº 873

*Miña nai, por amor de Deus, hoxe meu amigo habera de ser meu, en San Mamede, onde foi que o vistes, deixádeme ilo ver.
Madre, por Santa Maria, o que vistes este día andar por min con gran sufrimento de amor, chegoume agora o seu recado, deixádeme ilo ver.
Pois foi el de tal ventura, que sufriu tanto polo meu amor, e nada lle val, miña nai, por favor, deixádeme ilo ver.
Eu por el serei amada de verdade, pois el por min sofre de amor, se, por Deus, aceptades, madre ben aventurada, deixádeme ilo ver.*

CANTIGA 2

Fui eu, madr', a San Mamed'u me cuidei
que vess'o meu amigu'e non foi i;
por mui fremosa que triste m'en parti
e dix'eu como vos agora direi:
pois i non ven, sei ûa ren:
por mi se perdeu, que nunca lhi fiz ben.
Quand'eu a San Mamede fui e non vi
meu amigo con que quisera falar,
a mui gram sabor, nas ribeiras do mar,

sospirei no corazón e dix'assi:
pois i non ven, sei ûa ren:
por mi se perdeu, que nunca lhi fiz ben.
Depois que fiz na ermida oración
e non vi o que mi quería gram ben,
con gram pesar filhou-xi-me gram tristen
e dis[i] eu log'assi esta razón:
pois i non ven, sei ûa ren:
por mi se perdeu, que nunca lhi fiz ben.

Cancioneiro da Vaticana nº 874

*Madre, fun eu a San Mamede, onde me coidei que vise ó meu amigo e non foi; a pesares de estar moi fermosa así me puxen triste alí [en San Mamede] e dixer eu agora vos digo: Pois se el non ven, sei unha cousa, por min se perdeu, que nunca lle fixen favor.
Cando eu a San Mamede fun e non vin ó meu amigo, non quen [eu] quixera falar, con moi gran gusto nas ribeiras do mar, sospirei no corazón e dixer así: Pois se el non ven, sei unha cousa, por min se perdeu, que nunca lle fixen favor.
Despois que fixen na ermida oración e non vin ó que eu quería con gran amor, apesadamente quedoume gran tristura, e dixer eu logo así esta razón: Pois se el non ven, sei unha cousa, por min se perdeu, que nunca lle fixen favor.*

CANTIGA 3

Amigo, se mi gram ben queredes,
id'a San Mamed'e veer-m'edes
oje non mi mençades, amigo.
Pois mi aqui ren non podeades dizer,
id'u ajades comigo lezer:

oje non mi mençades, amigo.
Serei vosqu'en San Mamede do Mar
na ermida, se min-o Deus aguisar:
oje non mi mençades, amigo.

Cancioneiro da Vaticana nº 875

*Amigo, si me traes gran amor, vai a San Mamede a verme has. Hoxe non me enganes, amigo
Pois aquí nada me podes dicir, vai a onde comigo has lecer. Hoxe non me enganes, amigo
Serei túa en San Mamede do Mar, na ermida, se Deus (así) mo ten disposto (se Deus me axuda). Hoxe non me enganes, amigo*

CANCIONES DE MAR 'in modo antico'

1

Porque non seca a morte a fonte das cantigas
eu vos chamo, segreles, que veñades cantar
onde os verdes loureiros gardan vellas hermidas,
cabo das sabias ondas sulcadas do luar,
das insuas da ribeira nun antigo lugar
¡San Cremenço do mar!

Porque non tolle o frío o albre dos cantares
eu vos digo, rapazas, que vaiades bailar
onde os gayos loureiros quecen fríos fogares,
cabo das tolas ondas, cando o sol vai raiair,
das insuas da ribeira no mais ledo lugar,
¡San Cremenço do mar!

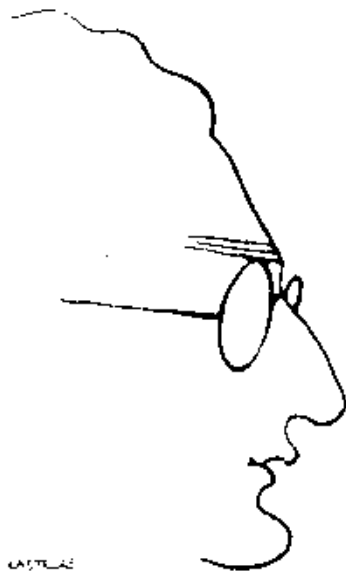
2

Un loureiro esguío
i-un cantar antigo,
no Santo do Mar.

Un loureiro illado
i-un cantar lonxano,
no Santo do Mar.

Un cantar antigo,
por amor amigo,
no Santo do Mar.

Un cantar lonxano,
por amor amado,
no Santo do Mar.

Por amor amigo,
das ondas traído
ó Santo do Mar.

Por amor amado,
das ondas levado
ó Santo do Mar.

Das ondas traído,
co loureiro esguío
do Santo do Mar.

Dos ventos levado,
co loureiro illado
do Santo do Mar.

JOSÉ FILGUEIRA VALVERDE
ALBOR, Caderno de poesía, 1941

A MI PUEBLO

En la víspera de San Juan

¡Bueu! hermoso puerto de mar
vergel de olorosas flores
encanto de mis amores
hoy a ti quiero cantar.

Quiero en mi mente fijar
recuerdos de lontananzas
ya que solo de esperanzas
puedo mi alma alimentar.

Remóntate imaginación
a la hermosa patria mía,
acorre dulce alegría
a mi pobre corazón.

Reverdece mi ilusión
hazme agradable la vida
que jamás de por perdida
mi fe, mi amor, mi pasión.

Canta pues, canta alma mía
cese ya tu estéril llanto
pues trajera desencanto
y honda melancolía.

Vístete pues de alegría
festejando con afán
la víspera de San Juan
para mi muy grato día.

Ya llegan a mis oídos
veloces como saetas
compases de panderetas
y de armónicos sonidos.

Oyense lejos cantar
a las bellas parrandistas
que tienen alma de artistas
y merecen un altar.

Ya en mi corazón están
entremezclándose alegres
con risa de cascabeles
tiempos que no volverán.

¡Bueu! donde felizmente posa
la dulce esperanza mía
donde reina la alegría
donde un cariño solloza.

Quisiere verte encumbrado
al grado de gran ciudad
y en tal alta dignidad
contemplarte embelesado.

Veredas, calles, caminos
testigos mudos y fieles
de mis juegos infantiles
dad constancia a un peregrino.

No os olvida mi memoria
y desde esta lejanía
mi corazón os envía
latidos que cantan gloria.

¡Bueu! ya que ahí están
casa y cuna en que nací
no me olvido no, de ti
ni del día de San Juan!

Quintín Taboada
Buenos Aires, xuño 24 de 1913
El Adelanto, N° 29, 7-9-1913

ASÍ ES BUEU

Un amplo anfiteatro, salpicado
de casitas muy blancas, coronado
de pinos y de robles corpulentos.
Parece por la mano fabricado
de un hábil constructor de Nacimientos.

El monte Liboreiro, nuevo Atlante,
en días de bonanza luce altivo
su enorme caperuza de gigante;
y cuando sopla el Sur, se emboza esquivo
en su capa de nubes, arrogante.

Bajan mil arroyuelos de la altura
a morir en la playa, presurosos.
El campo es todo paz. Grata frescura
nos da el aire sutil, mientras murmura
unos divinos cantos misteriosos.

Dulcísima y tenaz melancolía
invade el alma, cuando muere el día
y su fulgor postrero el sol retrata
en las aguas tranquilas de la ría
que se transforman en fundida plata.

Trabajan en las fábricas montones
de mujercitas rubias y morenas
pletóricas de vida y de ilusiones
que al cesar, por la noche, en sus faenas
se dispersan en todas direcciones.

Y hastiadas de prisión y de ajeteo
cantan ansiosas, "alalás" vibrantes
que hablan de amor, de celos, de deseo...
Mientras nos hacen guiños incesantes
los faros, con su eterno parpadeo.

Luís Buceta Mera, secretario do concello.

Faro de Vigo, novembro 1927

CANTO A BUEU

Campiña incomparable, pinares y robledos;
vegetación frondosa de esmeralda verdor;
colinas rebosantes de maíces y viñedos;
paisajes de belleza, de ensueño, de esplendor.

En la ría posees enseada grandiosa,
con playas seductoras de suave desnivel;
y es égloga viviente tu perspectiva hermosa,
cuya magia no puede reflejar el pince.

Tus casas solariegas nos hablan de nobleza.
Tus altas chimeneas de humo empenachadas,
son mudos testimonios de una vida industrial.

Y hoy muestras el baluarte de rancia gentileza,
en galas que descubren tus límpidas fachadas,
honrando como sabe la fiesta patronal.

Veramar

El Pueblo Gallego 11 de novembro de 1927

LOS HIJOS DEL CAMPO - Cela

Cruje en la noche feroz vendaval;
hiende el espacio refulgente luz;
lejanos ecos de ruido infernal
turban el ritmo del inmenso azul.

En el matorral cercano
se eleva tétrico aullido;
gime el búho en la penumbra
con cavernoso graznido.

Quéjense de dolor
altos pinos al verse morir;
eucaliptos degollados son
al querer fuertes, resistir.

Y el humilde hogar
que furioso azota el ciclón,
angustioso, comienza el rezar
al Cielo una oración.

Majestuosa y altiva la faz
muestra la luna nítido esplendor;
croan las ranas, los perros ladran;
se anima el campo de intenso verdor.

Discurre agua murmurosa
por la frondosa hondonada
besa cármenes floridos
de la tortuosa cañada.

Virginal soledad
profanada por tenue fragor
que se esfuma en la inmensidad
cual suspiro de tierno amor.

Su delicado lecho
abandona la aurora inmortal;
una nueva esperanza renace
en le núcleo rural.

JOSÉ DIZ PAZ, 1934

EL VALLE DE BUEU

Johan Carballal

¡Paisaje claro y risueño
 el de esta villa gallega,
 donde el alma del que siente
 dulcemente se recrea
 y la emoción que produce
 á descubrir no se acierta!
 La villa, que forma un valle
 con sus mullidas laderas,
 que cubren cuadradas parras
 y forman floridas vegas
 donde la yerba, ondulante,
 con su verdura campea;
 una hilera de molinos
 por medio le serpentea,
 y el riachuelo que corre
 melodioso rumorea,
 canta alegre, finge llores,
 reza bajo, dice penas,
 bordeado de oscuros sauces
 que por trechos le sombrean,
 mientras sus llorosas ramas
 con el agua juegan...
 Los montes, alrededor
 circundan la alegre aldea,
 como una magna, frondosa,
 enorme y ala cadena,
 cubiertos de oscuros pinos
 que la copa gallardean
 y en cuyo ramaje anidan
 y dulces trinos gorjean,
 las aves, que enamoradas
 del sol, al espacio vuelan.
 Destácase entre los montes
 cual atalaya que otea,
 el inmenso Liboreiro,
 que el cielo su cima eleva
 erizada de peñascos
 cual fortaleza guerrera;
 y en cuyas faldas grandiosas
 del sol y verdes cubiertas,
 cual nieve en copos rizados,
 los rebaños apacentan.
 Entre Sanxenxo, la Playa,
 la isla de Ons y Pontevedra,
 se extiende una mar tranquila
 que hace la ría más bella
 que en las costas de Galicia
 darse otra no se pueda,
 donde se mece graciosa

la blanca latina vela.
 ¿Qué hermosas sus quietas aguas,
 donde armoniosas proyectan
 las sombras de la montaña
 su majestad y grandeza!
 La amplia ría argentada
 de el cielo se mira y muestra,
 parece un lago extendido,
 por su quietud y belleza,
 entre las altas montañas
 y al pie de la hermosa aldea
 á la cual, sobre sus aguas,
 como un espejo refleja.
 Las playas de oro inclinadas
 que sus orillas bordean
 y ciñen rizadas ondas
 que al deshacerse, espumean,
 como una tanda de encajes
 festonando las arenas;
 las olas del mar azules
 que bañan la Robaleira,
 donde las líquidas combas
 se rompen entre las peñas
 alrededor de las cuales
 los eucaliptos sombrean
 y las blancas gaviotas
 en bandadas se aposentan,
 forman cuadros inefables
 todos encanto y belleza,
 donde se explaya el espíritu
 y el alma queda suspensa...
 Cuando el sol sale por Meiro,
 con su luz -que todo alegra-
 como oro en polvo que en chorros
 en el aire centellea,
 ilumina esplendoroso,
 del valle una ladera,
 quedando en brumas azules
 en que el misterio aletea,
 envuelta en un claro-oscuro,
 la otra mitad de la aldea.
 Entonces á la luz mágica
 del sol que brilla y calienta,
 se escuchan rumores ledos
 en la campaña y la selva
 y el beso ardiente de Febo,
 entre la espesa floresta,

trinan alegres los pájaros,
 todo a la vida despierta.
 Mecen los verdes, los sembrados
 las brisas, que suaves llegan
 cargadas de emanaciones
 marinas, que se entremezclan
 con los efluvios silvestres
 del heno de las praderas;
 y allá, en los cañaverales,
 como una música suenan,
 rimando el rumor del bosque
 que el blando céfiro orea,
 con el murmurio del río
 que gime entre las riberas...
 En la esmeralda del campo,
 entre el verdor de las vegas,
 al son de la alegre esquila
 pacen las vacas bermejas,
 en cuyos lomos lustrosos
 la gloria del Sol destella.
 La campiña que esmaltada
 de casitas de presenta
 que por menudas y blancas
 albas palomas semejan;
 en distintas direcciones
 la cruzan tres carreteras
 que como blancos reptiles
 entre el verdor serpentean,
 por donde pasan, chirriando,
 carros que despacio ruedan
 al lento paso del buey
 que mansamente lo llevan.
 Del valle en el lado Oriente,
 por cima la carretera
 que corre risueña y blanca
 entre pinares y vegas,
 casitas y castaños
 de Cangas á Pontevedra,
 se alza el lugar de La Graña
 engalanada y cubierta
 con sus hórreos y sus casas
 que entre las parras blanquean.
 Luego, la verde hondonada
 que el río, amoroso, riega

con fugitivos cristales
 sus sembrados y arboledas,
 divide, formando el valle
 á la Graña y la ladera
 donde se extiende el Valado,
 -que no le cede belleza-
 la Carrasqueira y Enleito,
 donde se halla la Iglesia.
 Y allá, en el fondo, hacia abajo,
 junto a la playa serena,
 se agrupa en torno, riente,
 con construcciones modernas,
 lo principal de la villa
 que cruzan, cual dos arterias,
 que arrancas de Oriente á Oeste
 internándose hacia afuera,
 desde Pitis al Penedo,
 desde el Ramal á la aldea
 dos vías amplias y anchas,
 pulimentadas y extensas...
 ¿Carretera de Beluso,
 tan quitadora de penas
 con tus paisajes de ensueño
 que por doquier embelesan;
 amaneceres de Bueu,
 cuando la aurora clarea;
 puesta de sol hacia Bon,
 que tras las aguas se acuesta
 y con irisados tonos
 á las aguas colorea,
 formando ondas de luz
 cuyo fulgor cabrillea
 en las argentadas combas
 que amantes, la playa besan;
 pinares y altas montañas,
 ribazos y verdes vegas
 que encanto y ensueño sois
 de esta sin rival aldea
 que os cobija en su regazo
 y vuestras galas ofrenda;
 ¡oh inefable terriña
 que atesoras tales prendas;
 los ojos que os contemplan,
 dichosos mil veces sean!

JOHAN CARBALLEIRA

Faro de Vigo, 7-9-1924

BUEU**Nocturno marinero**

Envuelto en tules de alborosa espuma
que beso a beso tejieron las olas,
duerme, arrullado por las barcarolas,
entre caricias de un claro de luna.

Miles de estrellas salieron de tuna...
Se oyen las trovas de las caracolas...
Tañen vihuelas de luz sus farolas,
mientras la brisa sonríe a su cuna.

Rezan estelas, velas y barquillas;
musitan versos, redes y timones;
pasan gaviotas soñando orfeones;
susurran remos hacia las orillas.

Hombres que riman los vientos y millas...
Liban promesas de amor corazones...
Un mar que canta riquezas, blasones...
Suenan las arpas en todas sus quillas.

¡BUEU!

FRANCISCO LANDIN

AIRIÑOS DE LIBOREIRO

O pasar por a Portela
ouín tocar un gaitero
e dixérame que era
“Airiños de Liboreiro”.

“Airiños de Liboreiro”.
no ronco da gaita leva
un aturuxo que di:
¡Viva o lugar de Portela!

O gaitero da Portela
fixo a gaita de estrepeiro
para poder tocar con ella
no monte de Liboreiro.

Liboreiro, Liboreiro
monte que de todo té
tés o pino, té o toxo
e té o gaitero os pes.

E té o gaitero os pes
¡quen o poidera roubar!
o pasar por a Portela
a un gaitero ouín tocar.

Francisco Estévez García

Romance Ó LOBO GRIS

O Gran Lobo montanheiro.
O Lobo Gris do Morraço
Qe din sere bandoleiro
Por todo o seu espiño,
Eu nun sei ... se me parece
Qe ten um corpo de santo ...
Namais polas penitências
Prauticadas todo o ano;
E um bó pelerín qe anda
Catro pernas sin çapato,
E in se presinando alcança
Muito Çeu de cada salto!
E pega que mui devoto
Do seu lombinho arqeado,
Nervos! peitos! poutas! patas!
Incolhendo-os ...! Estricando-os!

Eu non sei ... se me parece
Aberto in aterno mármore
O mais fino ventador
Galopante-galopando,
Cando se detén in seco
Feito un santinho sin áledo,
A-preguntar o silencio
-Lobo Imóvel! ben talhav!
Oh! Nobre Fera in audençia...
Lobo Xusto ben frenav!
Cummo pode Osted cunter
Fame in dentes afiavs?
Carne viva e sange bebe
A perdidos e ganados
Gandos desaparecidos ...
Qê ben lhe dá de esquinaço!
Qê ben tira Osted a língua
Mentras trotea alentado
Pola Serra Solitaira!
-Ar! ar! aire! ...Ai!? ... ái algo?
-E fecha-ma desegida!

E ulisca mui calado
O qe lhe ái vivo ou morto:
Esas çitas... ises rastos
De loupanadas ou larecas;
De toxos in frol ou prados;
De nemigo ou conpanheira
S'e qe anda namorado!
Osted pasa tamén penas:

Sed, delor, frio... seus pasos
Tenhen dias qe vaçilan,
Dias tenhen mui mal dados!
Eu mirei-no dunha veç,
Xanieirinho diste ano,
In Bueu, na Esculca de Ermelo,
A-papar bostas chorando!
Mais, nun vive cummo qer
Nos seus riscos...? nos seus páramos...?:
É tan livre qo-i ouvea
Ca sua gorxa de macho
Apuntada pás estrelas,
Tremulucidinho o rabo
Ouh! Subrime! Cantas noites
Seus ouveos alongados
Cantan Fame, Amor e Gerra
Libertad chea in goçando!
Cantas oras son as suas
Sin bocays e sin candavs!;
Osted ri-se dos cans cans
Larpeiros e ben cevavs!
Lambecús e mais babons
Fartinhos de estar atavs!:
Qen será o mais felix?
Prefero un Lobo om rebanho
De caniches e castrons!
Din de Osted q'e mau remau,
Os *omes* que son *valentes*
E tan *bós* e mais tan *santos*...
Qe se fora frente a frente...
Cobardes! Nun estays canços
De mintiras de prudencia?
De dar ou nun dar ó rabo?
-Está tolo i é mui mau!!
-É tan mau estar-lhe tolo
Ser Valente e Livre, Lobo?
Nu-me importa! Eu anombro-vos
Por eroi dos Cumes Tesos
In éstase contro Vento
E pur Eroi dos Galegos!!

ANOMBRO-VOS CAPITÁN
SEMPRE FERRO PERO SAU
SANTO-LOBO NUNCA CAN!!!!

ANRI MASSO, Vieiros, 1965-Tomo 3

LEMBRANZAS DO MAR DE BUEU

De sempre me gostou o mar

De sempre me gustaron as barcas

e as barquiñas

De sempre fun fervente namorado

dos mariñeiros

De sempre que estiven terra adentro,

tiven do mar moita morriña

De sempre me lembro

dos meus anos primeiros

cando cediño ía po-la man do meu pai,

alá po-lo mes do Xaneiro

a mirá-los barcos que enfiaban po-la banda do cabalo,

fumegando as chemineas

e botando muxicas coma se fose un estralo

De sempre me gostou o mar

De sempre lembrarei aqueles barcos

po-la popa derrengados,

erguendo a sua proa

coma que pedirlle a sua Virxe

cóa arrincase daquela vida ruín

a que foron condenados

De sempre me gostou o mar

De sempre tiven no pensamento

aquiles sofridos homaxes

coas chambras rachadas e meio en coiros

ensinando aqueles peitos de buxo

coma se fosen pequenos rapaces

De sempre me gostou o mar

O ronquido das ondas batendo naréa,

O camiñar pausiño dos patexos,

as augas sobindo e baixando coma se fosen acor-

deóns,

deixando ó descuberto, carromeiros e caranguexos

De sempre me gostou o mar

Ir nas dornas, no botes e nas gamelas

mollá-los pés nese mar virxe,

chéo de animais viventes

Ir po-la beira pañando cunchas i estrelas,

E vé-los remuíños que fan nos cons e nas

penas as correntes

De sempre me gostou o mar

¡Que acougo é camiñar por aqueles areaís

ouvindo os asubíos daquil vento mareiro,

bicando nos ollos e nos beizos

coma se fosen anxiños celestiáis!

De sempre me gostou o mar

Mira-las gaivotas tan brancas coma escumas,

voando e voando camiño do Ceo,

e de súpeto baixando a todo meter

en procura dalgún peixe que coller

De sempre me gostou o mar

Vindo as bandadas de gaivotas,

brilantes coma reixes

voando encol dos paus, arredor das xeiteiras

cando ílas na volta pra terra,

en profía de chegar axiña de primeiras,

pra vende-lo millor na lonxa dos peixes

De sempre me gostou o mar

As noites de lúa chéa,

cando o mar está coma un prato,

sintíndose soamente

o mulmulo das ondas

cando ílas bican mollando naréa

De sempre me gostou o mar

JUAN JOSÉ ARIAS BARREIRO, 1972

BUEU

Un bo porto ten Bueu,
na ensenada do seu nome
que pra fundalo escolleu.

Vila tanquila Bueu,
das millores pra descanso
ó vela me pareceu.

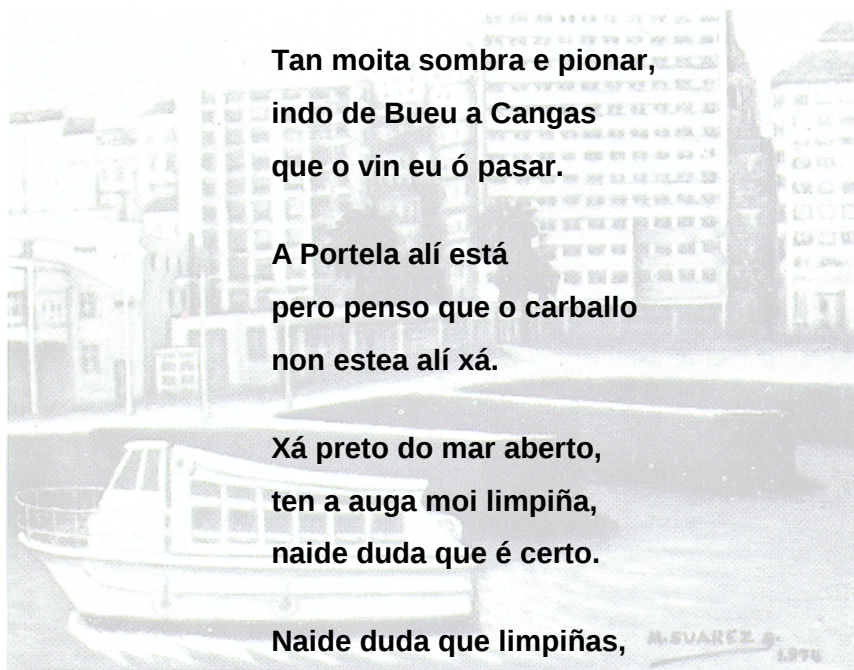
Tan moita sombra e pionar,
indo de Bueu a Cangas
que o vin eu ó pasar.

A Portela alí está
pero penso que o carballo
non estea alí xá.

Xá preto do mar aberto,
ten a auga moi limpiña,
naide duda que é certo.

Naide duda que limpiñas,
son tamén as suas playas
que ten areas finiñas.

Naide poderá dudar,
da pureza do seu aire
sempre sin contaminar.

Puerto de Vico

Manuel Suárez Sampedro

MANUEL SUAREZ SAMPEDRO, 1976

A LA VILLA DE BUEU

Eres tú pueblo querido
hermoso como las flores
de nuestra amada Galicia
el mejor de los mejores.

Bonitas son tus montañas
con su expandido verdor
de frente una hermosa ría
que ensalza tu esplendor.

También tienes una playa
donde pueden descansar
los barcos de sus fatigas
en la lucha con el mar.

Pueblo de bravos marinos
y de mujeres hermosas
con bonitas casas blancas
igual que tus gaviotas.

Tú naciste pobre y bello
pueblo de mi corazón
y por esos te despojan
sin la menor compasión.

Yo no sé con que derecho
Bueu ¡pueblo de mi alma!
tienen razón en matar
lo mejor de tu playa.

Yo que soñaba contigo
viendo tu orillamar
toda llena de jardines
donde despierto soñar.

¡Ay! cuántas veces lloré
pueblo querido por verte.
Hoy estoy entre tus brazos
y lloro sólo al verte.

Al verte pueblo querido
en las garras del milano
destrozando con su pico
lo mejor que Dios te ha dado.

Despierta Pueblo, despierta.
Despierta pueblo querido
eres noble y generoso
pero siempre estás dormido.

Hoy tus hijos se divierten
festejando a su Patrón
y pensando en su alma
le rezan con devoción.

Tú miras como matan
nuestro futuro jardín
te ponemos de testigo
glorioso San Martín.

Grita la hermosa Playa,
gritan las olas del mar,
que van cayendo, cayendo
y llorando sin cesar.

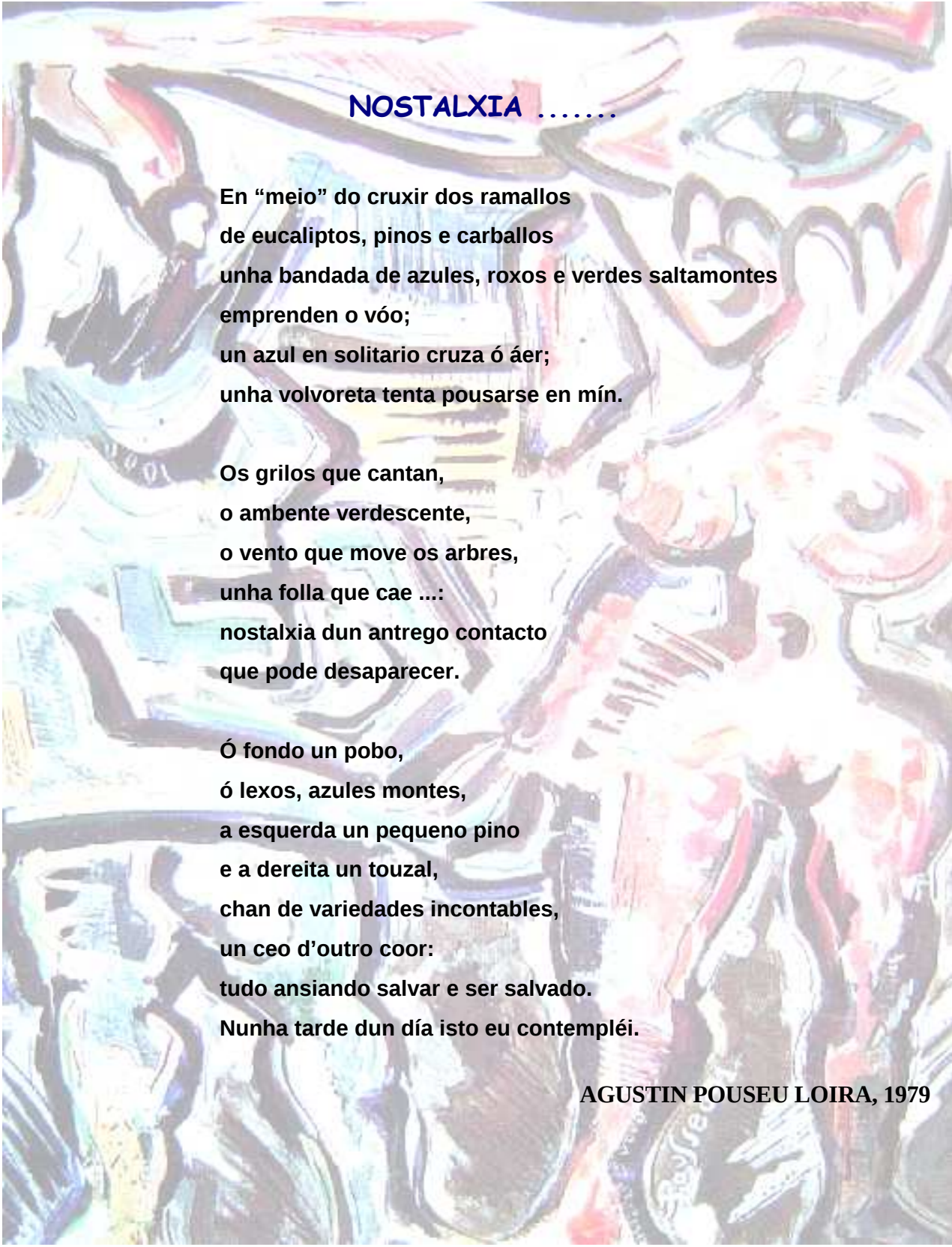
Sólo tú, divino mar
puedes hacer el milagro
que por los hombres ya está
este hecho consumado.

Rosas Salvajes

JOSE BERNARDEZ SNTACLARA

PASARIN

JOSÉ BERNARDEZ SNTACLARA, 'Pasarín'.
Faro de Vigo, 10-11-1977

NOSTALXIA

En “meio” do cruxir dos ramallos
de eucaliptos, pinos e carballos
unha bandada de azules, roxos e verdes saltamontes
emprenden o voo;
un azul en solitario cruza ó aéer;
unha volvoreta tenta pousarse en mín.

Os grilos que cantan,
o ambiente verdescente,
o vento que move os arbres,
unha folla que cae ...:
nostalxia dun antrego contacto
que pode desaparecer.

Ó fondo un pobo,
ó lexis, azules montes,
a esquerda un pequeno pino
e a dereita un touzal,
chan de variedades incontables,
un ceo d’outro coor:
tudo ansiando salvar e ser salvado.
Nunha tarde dun día isto eu contempléi.

AGUSTIN POUSEU LOIRA, 1979

MEU AMORCIÑO, BUEU

Meu Bueu, porto mariñeiro,
onde meus pais se criaron,
en ti fun á escola de neno
e de mozo andiven namorado.

De casado saín fóra,
emigrei ó estranxeiro;
pasan os anos e a lembranza ven
do meu pobo feiticeiro.

No altor de pobo fican
os teus pazos, bendito enlevo,
Santa Cruz, o quitas coitas,
o dos Aldrao e Castrelo.

Os tres son unha fermosura,
son a historia do pobo,
coa nosa igrexa de cela
que vén de tempos máis vellos.

Aló na cima esculca,
soio se olla o verdor
que baixa ata a beira do mar
munha misturada cor.

Fermosa, a túa baía
naceu para acoller barcos,
se na ría vai treboada
ela os abriga calmos.

Xa agaveei a costa,
os meus folgos veñen mingando
e en ti non teño lar,
hoxe son un malpocado.

Que hei facer querindiño,
morrer eiqui non quixera,
¿irei de vagariño
morrer a túa beira?.

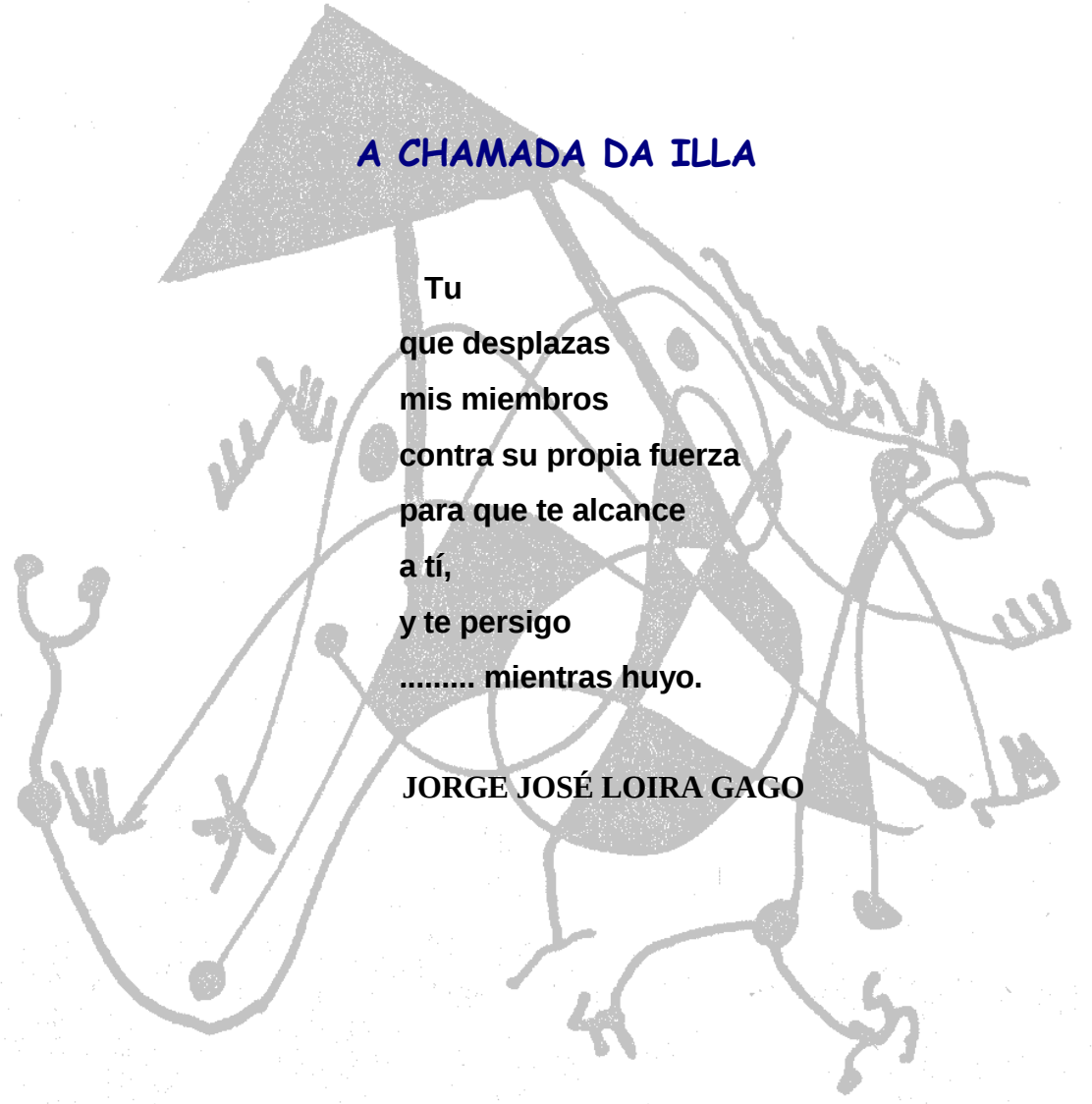
Se un lar en ti tivera
deseguida ía facelo;
téñoche coitas nesta vida
e pensando en ti vou morrendo.

Remaécenme nos sonhos
Cela, Beluso e a praia;
teñoos misturados
nos meus sonhos nesta Francia.

Fillo son de mariñeiro
miña nai foi peixeira,
son o único zapateiro
de familia mariñeira.

Bueu eu pillei o tempo
de facer esta poesía
para ti meu amorciño,
para ti Bueu, ¡miña vila!.

LUÍS RÍOS DOPAZO

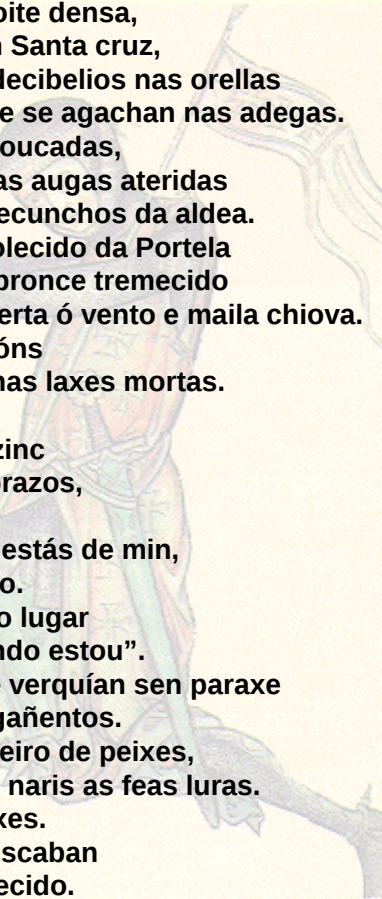
An abstract background drawing in grey. It features a large triangle at the top left, with several lines and dots scattered around it, some resembling stylized hands or fingers. The lines are thin and curved, creating a sense of movement or a complex network.

A CHAMADA DA ILLA

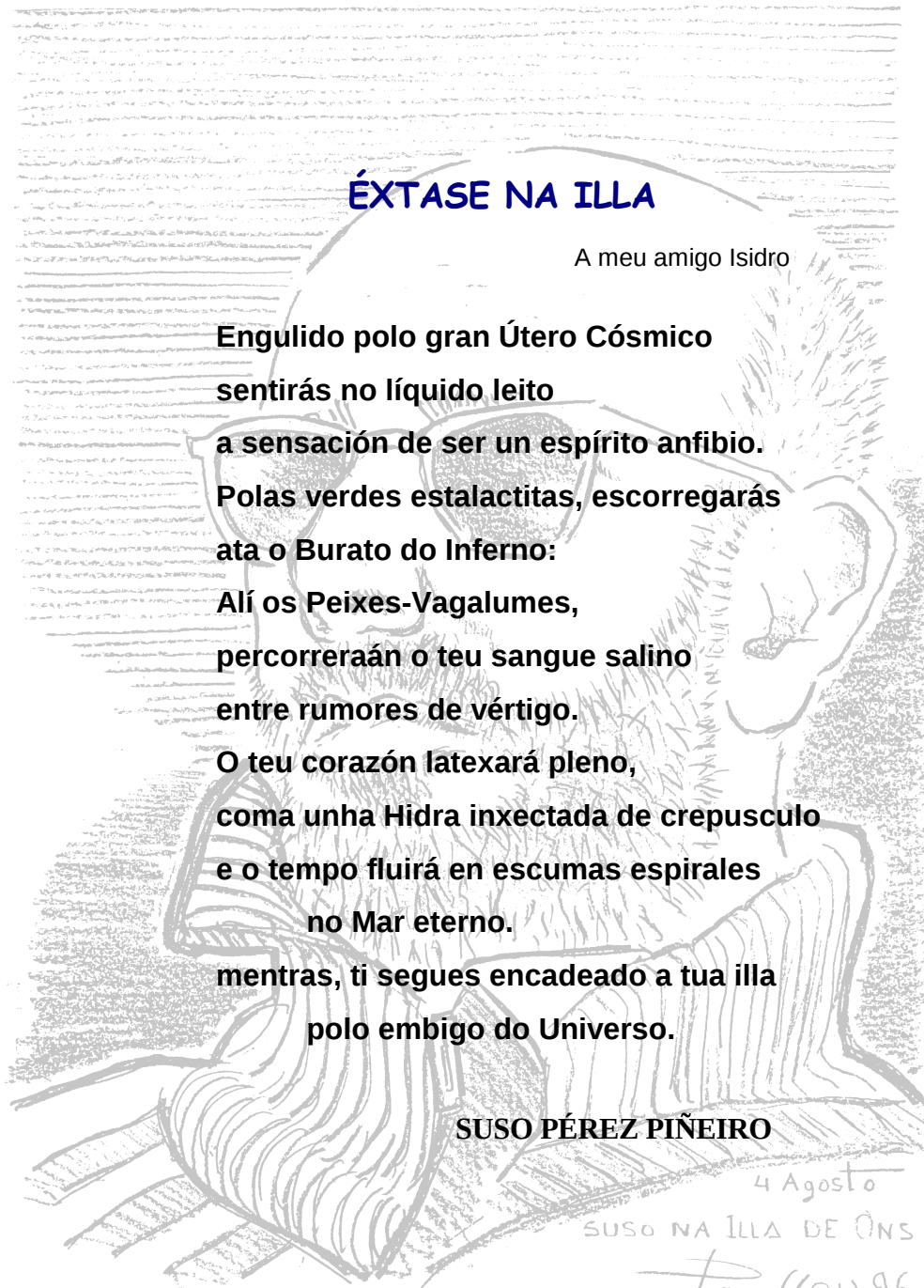
Tu
que desplazas
mis miembros
contra su propia fuerza
para que te alcance
a tí,
y te persigo
..... mientras huyo.

JORGE JOSÉ LOIRA GAGO

RACHABA A NOITE, O LÓSTREGO

Rachaba a noite, o lóstrego,
 sen treguas,
 deixando o trono en pobres chimeneas,
 e no frío intenso das adegas
 e medo que parindo van as vellas.
 O lóstrego
 rachaba a noite densa,
 e o trono, en Santa cruz,
 cravaba os decibelios nas orellas
 dos cans que se agachan nas adegas.
 As nubes, alouçadas,
 verquían súas augas ateridas
 en tódolos recunchos da aldea.
 O vento entolecido da Portela
 resoaba no bronce tremecido
 da lonxa, aberta ó vento e maila chiova.
 Os vils quiñóns
 deitábanse nas laxes mortas.
 A nena,
 caldeiro de zinc
 nos fracos brazos,
 choricaba:
 -“Que lonxe estás de min,
 Banda do Río.
 Que lonxe do lugar
 en qué pillando estou”.
 Bargullas lle verquían sen paraxe
 dos ollos legañentos.
 As mans, cheiro de peixes,
 limpaban do naris as feas luras.
 Choiva a feixes.
 Os ollos albiscaban
 o mar escurecido.
 Choraba a Pomba, tremía toda.
 Mais Deus, que o mundo fixo
 berroulle as nubes que se foran todas.
 Díxolle ó anxo da miniña, logo,
 cobrira o corpo co calor do ceo.
 Bulía a nena mentras Deus choraba.
 Choraba o anxo do Señor do Ceo.
 A nena ía piando:
 -“Ai miña nai, naiciña”.
 Petou na porta caseque sen forzas.
 O lóstrego rachou de novo
 a noite.
 As augas novamente se verqueron.
 Os cans enmudeceron.
 A Pomba lle dicía a Nai do Ceo:
 -“Ata mañá, miña mamá, Naiciña”.

ÉXTASE NA ILLA

A meu amigo Isidro

**Engulido polo gran Útero Cósmico
sentirás no líquido leite
a sensación de ser un espírito anfibio.**

**Polas verdes estalactitas, escorregarás
ata o Burato do Inferno:**

**Alí os Peixes-Vagalumes,
percorreraán o teu sangue salino
entre rumores de vértigo.**

**O teu corazón latexará pleno,
coma unha Hidra inxectada de crepusculo
e o tempo fluirá en escumas espirales
no Mar eterno.**

**mentras, ti segues encadeado a tua illa
polo embigo do Universo.**

SUSO PÉREZ PIÑEIRO

4 Agosto

SUSO NA ILLA DE ONS

Piñeiro 96

CECILIO LAGO GONZÁLEZ

EL LATIR DE UN PUEBLO

... al Bueu Atl. de Balonmano

Hagamos que el deporte en nuestra vida
pincele con colores de alegría,
la senda de esa bella fantasía
que encauza el alma limpia y desprendida.

Hagamos que el deporte no divida
si no por contra, sea la armonía
que alumbre con la luz de un nuevo día
la eterna noble meta perseguida.

Logremos que ese sueño esperanzado
surgiendo del esfuerzo y la ilusión,
convierta su deseo más soñado

en mágico latir del corazón
de un pueblo que hoy anuncia alborozado
¡¡¡Bueu, tendrá por fin su Pabellón!!!

CECILIO LAGO GONZÁLEZ, 1994

Castillo de sueños

EDICIONES CARDEÑOSO

BUEU

BUEU, miradoiro e vixía
do Morrazo, corazón
a cabalo entre o monte e a ría
unha man na terra firme
outra na illa de Ons.

Alicerce da pesca
e cabeza da ría
e cerne do Morrazo
berce de grandes homes
que fixeron historia
axionllada na costa
acariñando o mar
co seu abrazo.

De homes sobranceiros
nados en esta terra
poetas litaratos, emigrantes
que saíron cara o sol
co pensamento no seu lar, nosa aldea
mariñeiros que loitan co mar
en o Gran Sol.

Mariñeros da ardora
do xeito, da pesca litoral
familiar, artesán
que faenan coas dornas
traballando coas mans.

Terra de grandes homes
tanto en mar, como en terra
como Nuno, Barés, Said-Armesto
Bolibar, Carballeira.

A carón de Marín
e moi perto de Aldán
praias de branca area
a separan do mar
salazóns en Beluso
conservas a morea.

Rosario de perlas, engranzadas
praias de branca area
albeiras, nacaradas
as praias de esa terra.

E casas blasonadas
e pazos dende terra
debruzándose a o mar
como fan con degoiro
as doncelas
dende o balcón do andar
para ollar, falar e namorar.

Homes con orgulla, lativos
circundantes da terra
que levaron a América
a cruz de Compostela.

XESUS MURUÁIS- xaneiro 97

BUEU....¡ Te adoro!

Me levanté y volví a tu reducto geográfico
hablé para ello con glándula pineal
quien llevándome por su camino mágico
tropecé con mi génesis: mi Bueu natal.

En él así mi primer punto de apoyo,
cerca de la playa, mina escarbada
de la que sacábamos para Casqueiro de todo:
cobre, monedas, plomo, chatarra.

Oculto encontré el río de mi Banda
frontera acuífera con "Allá delante"
escondido como el "Caño" de mis barcas
aquel lago para barquitos de infantes.

Modificado encontré el Olimpo vital,
el "Relleno" de las citas, parque central,
atalaya náutica, malecón del temporal,
campo de fútbol, principio y final.

¡"Buraco da miña alondra", penedo!
¿Que fue de aquel templo empedrado,
aquel Partenón para peinados de Amadeo,
aquella "Requisa", cuadrilátero y pulpo secado?

¡Mi Banda del Río, mis Casas Baratas!
decidme si aquel Bueu aún existe,
o si las cenizas son nostalgias
que despiertan el amor que me disteis.

Al atardecer subiré al bosque de Pimentel
por si hay aún vaqueros e indios guerreros
visitaré a los duendes del Pazo y miraré
al mar para perderme entre los marineros.

Por la "Canexa" abajo enviaré la voz
y preguntaré por la peluquería de Eladio
la Panadería de Amador, el "grifo" de Massó
por Pelélico, "A Ratiña", Juanito Santos, Pirigallo.

Que le respondan si están: Galiñanes, Litango
El Cerqueiro, La Molinera, El Chisco, Penelas,
La Capilla Vieja, El Coro San José, D. Armando,
El Cine Victoria, El Bodegón, "As Pirilleiras".

Mis abuelos, mis padres, mis amigos, mi tía Josefa

.....
.....
..... que me respondan.

José Manuel Gómez Torres
JOSÉ MANUEL GÓMEZ TORRES, 1997

BUEU

Por donde suben y bajan las brisas
del gran lago azul,
crecen alfombras de flores
semejantes a las de un jardín
del reino del más feliz
de los gigantes,
venido para sujetar
el cielo de los celtas
y cuidar las columnas marmóreas
que lo sujetan
y se hunden en el mar, que las acaricia y las maltrata.

LIBOREIRO

Antaño ciudad celta,
reina del valle
por donde suben u bajan
las brisas
del mar
mar, azul, marino
frio y negro
Mar
desde Liboreiro
te veo pasar. Mar
llevando y trayendo,
la vida que aquí se cria
desde hace mil lustros.
Esperamos nos hables
y nos cuentes
tu historia.

BUEU

Te llevo en el alma
Bien abajo.
en la sombra.
Apartado.
en tu, oscuridad
de humedad y penumbra.
en ti invierno eterno.
te dejo
voy en busca del sol.
Canarias, primavera.
Bueu, invierno eterno.

Antonio Santos Cidrás, 1997

BIOGRAFÍAS

NUNO TREEZ

Apelido que posiblemente corresponda a unha forma reducida de "Pérez ou Fernández".

Con toda posibilidade este xogar fose da nosa comarca xa que nas súas composicións fai constantes alusións a San Clemenço, santo que tiña unha ermida (hoxe na ruína) na illa do Santo do Mar, situada nas proximidades da praia de Lapamán.

As súas composicións pertencen o xénero chamado "Cantigas de amigo" e máis concretamente ás "Cantigas de romaría".

JOHAN DE CANGAS

Vivió entre mediados e finais do século XIII. Non temos máis datos del có seu nome, unido a uns poucos versos que fan referencia á romaría de San Mamede (Beluso). Sabedores da pertenza de Bueu á xurisdición do Morrazo con capitalidade en Cangas ata o primeiro tercio do século XIX é polo que, para nós é JOHAN DE BUEU.

As súas composicións, igual cás de Nuno Treez, pertencen ó xénero chamado "Cantigas de amigo" Na primeira delas unha moza diríxese o seu "amigo" citándoo na ermida de San Mamede.

Nota: Para un coñecemento pormenorizado e científico dos persoeiros anteriores e das cantigas descritas poderan achegarse, nun futuro próximo xa que está pendente de publicación, os traballos titulados '*As cantigas de Nuno Perez e Johan de Cangas*' e '*Discurso e ideoloxía nos cancioneros de Nuno Pérez e Joham de Cangas*' de Xosé Manuel Cerviño Meira.

JOSÉ FILGUEIRA VALVERDE

Investigador polígrafo, conferenciante, poeta, catedrático de Lingua e Literatura, director do Museo de Pontevedra, foi un dos intelectuais galegos recoñecidos pola súa labours maxistal, a súa abondosa produción literaria e científica e a súa grande actividade cultural. A súa especialidade son os estudos da lírica galego-portuguesa medieval.

G.M.G. e J.D.F

Iniciais de Gaspar Massó García e Joaquín Domínguez. Nestes anos e aproveitando as páxinas do xornal *El Adelanto* facíanse, entre os xoves ilustrados da época (1912-13), bromas e inocentadas citando, normalmente de xeito versificado, a tal ou cal/es amigo/s. Os versos que poñemos co título *Doradas Pildoritas* son un anaco dun poema máis longo dedicado ó telegrafista Dámaso Egozcue.

QUINTÍN TABOADA AGULLA

Mandou estes versos, como así o facían algunha outra xente emigrada en datas sinaladas tanto das festas do verán coma do inverno. Era fillo de Quintín Taboada Amado e Carmen Agulla. Moi coñecida era a súa irmán Carmen, mestra.

LUÍS BUCETA MERA

Luís Buceta, avogado (secretario do concello) foi un dos promotores, o lado do mestre Higinio Pérez García, da Biblioteca Municipal de Bueu.

Desde 1927 a 1930 dirixiu gran número de obras ó Cuadro de Declamación 'Bueu' (Lección de celos, La Virgen de la Roca, Amor a oscuras, Las campanadas, El Gaitero (zarzuela), La ocasión la pintan calva, A casa do ciruxán).. Algunha das obras escritas por el mesmo tales como 'El Padrón Municipal', 'Cuarenta años despues', Lección de celos'... Nesta época tamén aparecen escritos seus na prensa (Faro de Vigo e El Pueblo Gallego) case que sempre na páxina das festas dedicadas a Bueu.

VERAMAR

Descoñecemos a quen corresponde este pseudónimo. A utilización dos pseudónimos era práctica habitual nos que escribían de xeito esporádico nos diferentes xornais.

JOSÉ DÍZ PAZ

Bueu 1907 - Cela 1988.

No campo da literatura popular. Autor de dous relatos e varias composicións que formaron parte de letriñas de comparsas e murgas dos anos 1933 a 1936. Magnífica voz dos labregos e mariñeiros fronte ós señoritismos propios da vila. Destacamos a cantiga titulada 'Campesinos somos' (1933) e o seu conto 'A proba dos viños (costumes de Cela)', ano 1947. Actualmente está en fase de estudio a súa obra. (*B. Barreiro Rosales*).

Algunha vez empregou o pseudónimo ESOJ ZID ZAP.

JOHAN CARBALLEIRA. (José Gómez de la Cueva)

Nado no ano 1903, e foi fusilado en abril de 1937 en Pontevedra. De rapaz alternou a súa vida en Vigo, e na casa familiar de Bueu situada no lugar de Castrelo (O Balado).

No ano 1936, representando ó Frente Popular, foi nomeado alcalde de Bueu. Na súa memoria, e gracias ós alumnos, pais e profesores déuselle o nome de "Johán Carballeira" ó Instituto de Bueu, así coma a unha rúa na mesma vila.

A finais do 1922 mostrase a súa primeira poesía en Faro de Vigo, onde, ó longo dos anos seguintes van aparecendo máis de medio cento de artigos, poesías, contos,... Colabora en revistas coma Vida Gallega e Céltiga (Bós Aires), Estampa, Cristal,... No ano 1927 inicia unha fructífera andadura no xornal El Pueblo Gallego como corresponsal do mesmo no seu pobo, comezando a empregar-lo sobrenome de 'Johan Carballeira'. A súa produción xornalística é bastante ampla, máis de cincocentos artigos, reportaxes, contos, entrevistas, así como un conxunto de poemas que ía a recompilar nuns libros, que nunca viron a luz, que pensaba titular: Con la frente en la noche e, sobre todo, Cartafol editado polo noso Colexio no Nadal de 1996.

FRANCISCO LANDIN

Natural de Marín. Home de ampla cultura, grande orador e sobre todo coñecido pola súa faceta musical.

O poema Bueu (Nocturno mariner), en endecasílabo de Gaita Galega, pertence a unha murga de antroido de 1953 para o grupo 'Los Marcianos' para que compuso música e letra. Non era a primeira vez que escribía para comparsas do antroido (anteriormente para 'Los Nuevos Arrendatarios' e 'Los Murcianos').

FRANCISCO ESTÉVEZ GARCÍA (Paco Rin-ran)

Fundador-director do grupo 'Airíños de Liboreiro' (1950) que durante máis de trinta anos alegraron as romeirías do Morrazo. 1950. Xuntamente con D. Manuel Gómez ensaiou nunha época ó grupo de gaitas do Colexio Público de Bueu.

ANRI MASSÓ

ENRIQUE MASSÓ BOLÍBAR, fillo de Gaspar Massó, nace en Bueu no ano 1930, amante da Arqueoloxía, da Lingüística e de todo o referente á Historia colombina; publica en 1960 "Retrouso a Colón", e varios poemas en revistas como "Papeles de San Armadans", "Celtiga" e "Vieiros", propuxo un sistema gráfico (-m, ño, ç...) escribindo sobre este tema "Problemas da ortografía galega".

JUAN JOSÉ ARIAS BARREIRO

Nado en Bueu no ano 1.938. Cursa estudos de bacharelato, obtendo o Título de Grao Superior no Instituto de Pontevedra. En Madrid fai oposicións ó Corpo Xeral da Armada e Corpo de Maquinas.

Estudou Maxisterio, exercendo o mesmo en diversas academias de Pontevedra. Máis tarde trasladase a Vigo, onde reside na actualidade, alternando a ensinanza co traballo de Administrativo.

Ten varios premios literarios, tamén, con poesías en lingua castelá. Colaborou cos seus artigos nalgúns revistas.

O poema, "LEMBRANZAS DO MAR DE BUEU", foi premiado polo Patronato Rosalía de Castro, e parte da súa obra foi publicada no Centro Galego de Buenos Aires, así como na Hermandad Gallega de Caracas.

Na súa obra en galego destaca polo sentimento apaixonado co que describe os feitos e personas cheos de saudade e morriña. Respecto os seus traballos en castelán, o seu estilo é seco e esgazado.

MANUEL SUAREZ SAMPEDRO

Ourensán, que pasou algun verán en Bueu. O poema 'Bueu', pertence o seu libro *Cen poesías pra cen portos de Galicia*. Ten tamén outro dedicado a Sar (de Beluso). Na lectura do seu libro pódese atopar cunha persoa que aínda que de terra adentro leva e sente *morriña* do noso mar.

JOSÉ BERNARDEZ SANTA CLARA 'Pasarín'

Nado no 1906 e finou en xullo do 1993. O sobrenome de Pasarín venlle de cando xogaba ó fútbol. Mariñeiro de moi rapaz, faise cun oficio en terra, zapateiro, a raíz de problemas de saúde. Loitador polos humildes, consegue solventar crises entre mariñeiros e armadores, tal como reza na memoria e portada do seu libro: "Rosas salvajes" (1986). Estivo preso durante 4 anos por ser republicano. No seu encerro foi onde naceu a súa primeira poesía.

AGUSTÍN MIGUEL POUSEU LOIRA

Nace no Brasil en 1958. Fillo de emigrantes galegos de Bueu. No ano 1966 trasládase cos seus pais a Bueu. A súa inxerencia polas artes vése, entre outras, reflectida na súa obra pictórica que o leva a participar, dentro e fora do país, en exposicións colectivas e individuais, alcanzando premios e grande recoñecemento. A súa obra literaria abarca diversos xéneros: a poesía, a narrativa e o teatro. É o arquitecto do Pavillón Municipal de Bueu e da nova alameda.

Nostalgia... poema que nace no Libreiro onde as percepcións traducense en sentimentos que se plasman, cal acta notarial, e teñen por testemuña o entorno de Bueu.

LUIS RÍOS DOPAZO

Nace en Bueu no ano 1930, emigra a Francia ós 32 anos, onde exerce a profesión de zapateiro á que se dedicaba en Bueu. No ano 1991 recompila parte da súa obra nun libro de poemas que titula "**Enxebre**", presentado na casa de Cultura de Bueu.

A súa poesía é popular, predomina a descrición sobre a narración, a paisaxe sobre a acción, o sentimento sobre a idea.

JORGE JOSÉ LOIRA GAGO

Nado en Bueu no ano 1963 e falecido no 1982 cando practicaba o submarinismo. Nesas momentos estudante de Psicoloxía na Universidade de Salamanca onde a súa faceta de loitador pola cultura vese reflectida, entre outras, na dirección da revista universitaria 'Naturalmente'.

É para este Colexio unha honra o rescatar da memoria, aínda que sexa cun pequeno poema dos seus inicios, a un ex-alumno que soupo achegarse, e ben, os camiños da Arte. Unha arte entrelazada onde a pintura e a escultura son a dimensión da súa poesía. Poesía que se supera a si mesma, que investiga e busca novos xeitos do dicir e que, aínda que poeta xoven, consegue xogar coas inxerencias do ser para levalo con ollos polifémicos a escrutar sentimentos, medos, ilusións, premonicións...

Como persoa deixou sinal nos que o coñeceron polo que facemos nosas as palabras do seu amigo Torrente Ballester (*Tres notas sueltas* no ABC, Sábado Cultural do 4-9-1982): "Vouno a votar de menos, estas mañás de inverno... e non deixa de ser posible, senón case seguro, que un posto distinguido, na historia da poesía española, quedou vacante: '*antes de tempo e case en flor cortado*'"

XOSÉ CARLOS GONZALEZ RODRIGUEZ, O'Framinor

Iniciou a súa andaina poética no mesmo instante no que arribou o porto da nosa vila de Bueu.

Aquí recibiu a súa iniciación nos bosques consagrados o altivo Apolo, sendo logo apuxado cara as augas impolutas da atractiva. Non é estrano, pois, que chegue hoxe ata nosoutros a súa voz, arrombandonos a mente e o corazón con lembranzas e querencias doutros tempos, sempre eternos na poesía. Seu primeiro libro '*POEMAS, CANCIONES Y ORACIONES*' está *todo el dedicado a súa dona*; O segundo, '*ALMA DE APRENDIZ*' segue o mesmo camiño intimista e fraternal; no seu último libro '*GINEBRA, BLANCO ESPÍRITU*' quere amosar o seu

SUSO PÉREZ PIÑEIRO

Nado en Bueu en setembro de 1956. No ano 1975 consegue a mellor marca de España, quedando campión infantil en lanzamento de disco. Medalla de ouro (1976) e campión nos xogos internacionais da FISEC en Francia. Medalla de bronce en lanzamento de martelo nos campionatos de España (1976). Record provincial absoluto de Lanzamento de martelo desde 1975 ata 1985.

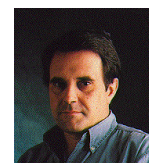

A súa faceta como poeta é coñecida e celebrada polos seus amigos que son as verdadeiras dianas deses dardos de palabras. A súa é unha poesía lúdico-festiva, irreverente onde a intención propende rachar co formalismo e as convencións.

O poema *Extase na illa*, atópase no catálogo de man dunha exposición do pintor bueuense Isidro Cortizo, a quen está dedicado.

CECILIO LAGO GONZÁLEZ

Nado Vigo. Como el mesmo dí no seu libro *Castillos de Sueños* existen tres 'P' na súa vida: Pai (por condición), Porteiro (por ilusión) e Poeta (por vocación). Compositor e poeta desde os 16 anos, vai entrando no mundo da poesía pola senda dos versos asonantes para, a partir do ano 89, ó cruzarse na súa vida o 'Soneto' cambiar o rumbo da métrica.

Entre os seus premios literarios cabe destacar o primeiro premio no certame de poesía de Nadal de Begonte (Lugo) no 1992, ano en que tamén obtivo o primeiro premio de poesía en Guadalajara de la ACRECA. Moitos máis son os premios literarios que fan da súa poesía e prosa unha elegante tarxeta de presentación.

O poema que *El latir de un pueblo* está dedicado o Club Bueu Atl. Balonman.

XESÚS MURUAIS BAO

Nado en Pontevedra. É un home vitalista e angurioso en ver, percorrer e vivir todo o que seméllale a él, que se lle escorre como auga entre as mans e non é quen de deixalo escorrer.

Naceu, na mesma casona onde seu tío-abó, e sobre todo o seu abó Jesús Muruais, tiveron a súa tertulia e biblioteca, por onde pasaron persoeiros tan sobresaíntes, como Valle Inclán, Ulloa, A. González Besada, Castro Sampedro, e o mesmo Said Armesto.

Muruais Bao, viviu a emigración en Venezuela. E escritor vocacional. Con pouca obra publicada agás algúns traballos en revistas e tres libros de relatos e poesías que ten impresos mais aínda non editados.

JOSÉ MANUEL GÓMEZ TORRES

Naceu o 16 de Abril de 1952 na Banda do Río (Bueu). Destacado deportista, xogador de fútbol en clubs de 3ª e 2ª división. Colaborador asiduo da radio e con traballos relacionados coa súa profesión no que afecta á Fisioterapia do Deporte. Articulista na revista "La Lomba". Publicou un libro de carácter científico titulado "Fisioterapia en áreas de Influencia: Salnés" (1992) e dentro da narración, o moi entrañable para Bueu, "COLUMBUE - La génesis de Josber" (1994), que segundo reza na contraportada do mesmo, ven a xustificar o desexo do autor que o mundo triunfe sobre a ciencia.

A súa faceta literaria como narrador engade, como ben pode comprobarse, a poética con tintes contemporáneos nos que atopa a realidade como fenómeno acontecido ou de presente y significando, a súa vez, as definicións de conceptos no concreto. Nestes momentos ten pendente de publicación dun libro onde se mesturan os xéneros poético, epistolar, narrativo...

ANTONIO SANTOS CIDRÁS

Nado en Bueu. Foi alumno deste centro ata rematar a EXB. A súa faceta de poeta e narrador xa se manifestou ó gañar algúns dos certámenes nos que co Colexio participaba (era a época da súa querida mestra Carmen Ferreirós, alá polo curso 1979-80).

A súa poesía chea de saudades, dun mar espiritual onde fuxir do seu corpo para, cal veleiro solitario, navegar por mundos de utopías.

ÍNDICE

NUNO TREEZ		3-5
JOHAN DE CANGAS		6
JOSÉ FILGUEIRA VALVERDE		7
G.M.G. e J.D.F		8
QUINTÍN TABOADA AGULLA		9
LUÍS BUCETA MERA		10
VERAMAR		11
JOSÉ DÍZ PAZ		12
JOHAN CARBALLEIRA. (José Gómez de la Cueva)		13-14
FRANCISCO LANDIN		15
FRANCISCO ESTÉVEZ GARCÍA (Paco Rin-ran)		16
ANRI MASSÓ		17
JUAN JOSÉ ARIAS BARREIRO		18
MANUEL SUAREZ SAMPEDRO		19
JOSÉ BERNARDEZ SANTACLARA ‘Pasarín’		20
AGUSTÍN MIGUEL POUSEU LOIRA		21
LUIS RÍOS DOPAZO		22
JORGE JOSÉ LOIRA GAGO		23
X. CARLOS GONZÁLEZ RODRIGUEZ, O’Framinor		24
SUSO PÉREZ PIÑEIRO		25
CECILIO LAGO GONZÁLEZ		26
XESÚS MURUAIS BAO		27
JOSÉ MANUEL GÓMEZ TORRES		28
ANTONIO SANTOS CIDRÁS		29
BIOGRAFÍAS		30-33